

[Recension: "Lasermannen" på Nya Cirkus - DN.se](#) (2023-09-30)

Förhören med Lasermannen blir en svart spegling av dagens samhällskris

Mattias Knave, Henrik Norman och Joel Spira i "Lasermannen". Foto: Carl Thorborg

Om Lasermannen har det skrivits spaltmil, men när förhörsprotokollen blir dokumentärteater på Cirkus skapas ändå ett nytt och starkt engagerande drama. Joel Spira är remarkabel i rollen som en allt nervigare John Ausonius, skriver Pia Huss.

Teater

”Lasermannen” – en true crime-föreställning”

Av Anna Maria Granlund

Regi: André Christenson. Scenografi: Villman Produktion. Musik/ljud: Philip Eliasson. Ljus: Per-Johan Jansson. I rollerna: Joel Spira, Mattias Knave, Henrik Norman. Scen: Nya Cirkus. Speltid: 2 tim 20 min.

Mer än trettio år har gått sedan Lasermannen höll Stockholm i skräck. Hans offer blev elva men oron inför de obegripliga skjutningarna spred sig till alla. Löpsedlarnas skrämmande rubriker om dödade och sårade lämnade ingen ro. Varför och vem? frågade sig också den polismakt som John Ausonius under flera år lyckades gäcka.

Så dömdes han, mot sitt nekande, till livstids fängelse efter en av de största polisutredningarna i svensk historia. Om detta har det skrivits spaltmil, gjorts dokumentärer, böcker och spelfilm. Vad finns mer att tillägga? Så, visst var jag aningen fundersam inför André Christensons uppsättning. Inte minst när ljuset tändes över den gråkala scenbild som föreställer förhörssrummet. Tre män och tre stålrörsstolar, då krävs det mycket för att behålla publikens uppmärksamhet.

Men mina dubier kom på skam. Med varje ord, hämtat direkt från de autentiska förhörsprotokollen, blir berättelsen ett nytt drama, en berättelse om en ensam mans förvridna världsbild. Här luftas vanföreställningar lika fördunklade av missförstånd, rädsla och lösryckta antaganden som den draksådd trollfabriker i dag spyr ur sig.

Mattias Knave, Joel Spira och Henrik Norman i "Lasermannen". Foto: Carl Thorborg

Det är bestickande hur vad som hände då utgör en svart spegling av den samhällskris vi befinner oss i nu. Inte minst tydligt framgår det i de filmade intervjuer som interfolierar spelet. Utsagor från författaren Gellert Tamas, före detta statsministern Carl Bildt och kriminalkommissarie Jan Olsson visar ett trauma på repeat: Det tidiga 1990-talets ekonomiska dipp, en tendens att skylla allt på invandrare, främlingsfientlighet, rusande räntor, internationell oro. Vi inser också att Ausonius själv är lika mycket outcast som de han vill blåsa livet ur. Ständigt mobbad med sitt mörka hår och sina bruna ögon.

De tre skådespelarna utgör en triangel där styrkeförhållandet drar fram och åter. Förhørsledarna Mattias Knave och Henrik Norman har ju egentligen bevisen och svaren, övertaget alltså, men Joel Spiras förmåga att listigt förmedla Ausonius lögner och slingriga undvikanden, driver förhören mot total frustration. Ausonius ofta självmotsägande svar är ibland så bisarra att de, faktiskt, också lockar till skratt.

Men Ausonius ökade nervositet går snart att avläsa hos Spiras tuggande på insidan av kinderna, benens eviga dans och händerna som nyper låren. Joel Spiras skådespeleri är remarkabelt, han tycks genomgå en transformation och ibland är suggestionen total mellan verklighet och skådespel. Spiras ticks mot de allt bistrare och mer otåliga förhørsledarna Knave och Norman. Tillsammans formar de en engagerande dokumentärteater vars värdiga slut, där raden av namn på alla de oskyldiga som fått offra liv och hälsa genom Ausonius hat, lyser mot fondens tysta mörker. Ett requiem.